

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15027721	IES Plurilingüe de Ames	Ames	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Proxecto competencial	4º ESO	1	35

Réxime
Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	4
4.1. Concrecións metodolóxicas	6
4.2. Materiais e recursos didácticos	7
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	8
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	8
6. Medidas de atención á diversidade	9
7.1. Concreción dos elementos transversais	9
7.2. Actividades complementarias	10
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	10
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	11
9. Outros apartados	11

Borrador

1. Introducción

A presente programación didáctica, elaborada para a materia de Proxecto Competencial do 4º curso da ESO, ten como referencia o currículo que establece Decreto 156/2022 do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Para a elaboración das unidades didácticas que desenvolverá a programación tívose como referencia un currículo que ten como obxectivo o desenvolvemento das competencias transversais mediante a realización de proxectos significativos para o alumnado e a resolución colaborativa de problemas, reforzando a autoestima, a autonomía, a reflexión e a responsabilidade. e que se pode configurar neste curso como un proxecto interdisciplinar en colaboración con distintos axentes sociais.

Outro aspecto que foi tido en conta á hora de deseñar a presente programación foi o centro no que se ía implementar: as características do mesmo, as do seu alumnado e o seu entorno.

Esta programación didáctica está pensada para ser levada á práctica nun IES situado na localidade de Bertamiráns no concello de Ames con un nivel socioeconómico medio alto.

A materia de Proxecto Competencial en 4º da ESO está composto por 60 alumnos repartidos en 4 grupos de alumnos e alumnas (A,B,C,DE) con idades comprendidas ao inicio do curso entre os 14 e os 15 anos.

Constitue un alumnado en xeral bastante participativo e bastante motivado para o traballo colaborativo e interactivo. Todos estes aspectos serán tidos en conta a nivel metodolóxico.

Alumnado con ANAE. Hai unha alumna con TDAH diagnosticada.

Hai unha alumna procedente do estranxeiro dun país de fala inglesa con déficit na competencia lingüística en lingua castelá e lingua galega.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Diseñar un plan de traballo para a realización dun proxecto ou a resolución dun problema a través da definición de obxectivos e das accións para acadalos, tendo en conta as necesidades da contorna.	1			1	1-5	3	1-2-3	
OBX2 - Desenvolver o proxecto segundo a planificación prevista mobilizando conxuntamente as competencias transversais que se requiran.	1-3		5	3	1-3	2	3	
OBX3 - Presentar os resultados asociados ao proxecto competencial empregando dun xeito respectuoso estratexias e ferramentas de comunicación adecuadas cunha linguaxe verbal e corporal positiva, control das emocións negativas e, de ser o caso, co uso de recursos informáticos e audiovisuais.	1-5	3	3	2-3	1-3			3-4

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Presentación do entorno e investigación sobre temas do proxecto "Redes de cooperación para un traballo transversal eficiente"	Realizaranse videos presentación, traballos de investigación sobre o entorno e as temáticas do proxecto	30	12	X		
2	Traballo colaborativo con outros centros sobre os temas do proxecto(igualdade, memoria, DDHH, Sostibilidade e eficiencia tecnolóxica9.	A través da Plataforma ESEP (antigua etwinning) realizase traballo colaborativo e interactivo e expóranse o froitos da colaboración.	40	13		X	
3	Elaboración de produtos multimedia e comúns de carácter transversal	Conclucións de videos, podcasts, curtas, exposicións e a difusión de materiais e resultados	30	10			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Presentación do entorno e investigación sobre temas do proxecto "Redes de cooperación para un traballo transversal eficiente"	12

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer a importancia da temática do proxecto que se pretende abordar.	Recoñecer a importancia da temática escollida.	TI	100
CA1.2 - Identificar e determinar os recursos e materiais necesarios para a realización do proxecto.	Seleccionar recursos e materiais para a realización da curtametraxe.		
CA1.3 - Identificar, seleccionar e analizar a información que se precisa.	Identificar, seleccionar e analizar a información necesaria para a realización do proxecto.		
CA1.4 - Realizar a secuencia e a temporalización das actuacións necesarias para a execución do proxecto.	Temporalizar as distintas fases do proxecto.		
CA1.5 - Prever as incidencias que se poidan producir no desenvolvemento das actuacións do proxecto e propoñer posibles solucións a estas.	Solventar incidencias que poidan xurdir.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Procura e selección de información relacionada cos proxectos.
- Planificación: secuenciación e temporalización.

UD	Título da UD	Duración
2	Traballo colaborativo con outros centros sobre os temas do proxecto(igualdade, memoria, DDHH, Sostibilidade e eficiencia tecnolóxica9.	13

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Executar as actuacións asociadas coa secuencia e a temporalización prevista.	Executar as actuacións planificadas.	TI	100
CA2.2 - Aplicar os coñecementos axeitados e mobilizar as competencias cos niveis de calidade requiridos.	Aplicar os coñecementos axeitados.		
CA2.3 - Empregar, de ser o caso, os recursos e materiais previstos para a execución das actuacións.	Empregar recursos e materiais necesarios.		
CA2.4 - Resolver, dentro do seu nivel de autonomía, ou comunicar as incidencias xurdidas durante a execución das actuacións.	Resolver as incidencias xurdidas.		
CA2.5 - Valorar os resultados logrados ao termo da execución do proxecto.	Valorar os resultados logrados.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Execución de proxectos: dinámicas e roles.

UD	Título da UD	Duración
3	Elaboración de produtos multimedia e comúns de carácter transversal	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Presentar o proxecto realizado e, de ser o caso, os produtos finais obtidos.	Presentación da curtametraxe.	TI	100
CA3.2 - Empregar unha linguaxe verbal con corrección e claridade, para enxalzar a expresividade e eficacia do discurso.	Empregar unha linguaxe verbal con corrección e claridade.		
CA3.3 - Empregar unha linguaxe corporal e a presenza escénica como códigos comunicativos para enxalzar a expresividade e eficacia do discurso.	Empregar unha linguaxe corporal e a presenza escénica axeitadas.		
CA3.4 - Potenciar as emocións positivas na exposición e controlar, de ser o caso, a conduta asociada ás emocións negativas.	Potenciar as emocións positivas na exposición.		
CA3.5 - Empregar recursos dixitais, audiovisuais ou plásticos como apoio na presentación do proxecto.	Empregar recursos dixitais na presentación do proxecto.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Presentación de proxectos: a expresión verbal e corporal; control das emocións e da conduta. - Uso de recursos dixitais, audiovisuais ou plásticos de apoio á comunicación para a presentación do proxecto.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Ao longo de todo o curso levarase a cabo o seguinte proxecto: "Redes de cooperación transversal para mellorar a eficiencia educativa"

As actividades propostas ao longo do curso están dirixidas a reforzar os aspectos máis transversais do currículo, favorecendo a interdisciplinariedade e a conexión entre os distintos tipos de coñecemento.

O proxecto será realizado en grupos de traballo cooperativo, nos cales cada alumna ou alumno adopta un rol concreto e asume tarefas individuais que integrarán o resultado final do proxecto.

Asemade fomentarse o desenvolvemento de todas as competencias básicas na realización dun produto final:

Na PRIMEIRA AVALIACIÓN, Traballaranse contidos sobre a orixe filosófica, social e histórica dos Dereitos Humanos ata a actualidade :

- Orixe filosófico ou de pensamento dos Dereitos Humanos (Sto. Tomé, Locke, Kant...)
- Movementos reivindicativos sobre os DDHH
- Clasificación dos DDHH e a súa xeración.
- DDHH e a normativa actual estatal ou internacional.

...

Na SEGUNDA AVALIACIÓN, os distintos grupos cooperativos, establecerán os contactos pertinentes cos distintos axentes e entidades sociais, así como alumnado doutros centros educativos:

PARTE A)

Presentar o meu centro: e a súa contorna.

-Presentación do centro (tipo, oferta...)

-Presentación da contorna donde está situado o meu centro (xeográfica, administrativa, cultural...)

-Eficiencia tecnolóxica nas cidades intelixente e nas escolas

PARTE B)

Escolleranse os seguintes eixos de traballo realizándose traballos colaborativos

1. Dereitos Humanos e conflitos internacionais

a) Introducción: Orixe dos DDHH, dereitos civís e políticos

b) O papel da ONU no concerto internacional e os DDHH: Avances nos dereitos civís e as causas pendentes.

c) A violación dos DDHH no mundo contemporáneo. A responsabilidade da comunidade internacional

d) Exemplos prácticos de violación dos dereitos individuais e colectivos no mundo.

2. Sustentabilidade, cambio climático e eficiencia tecnolóxica

a) Reciclaxe e tratamento de residuos e a redución dos seus efectos contaminantes.

b) Pegada ecolóxica. Estudos comparativos entre a nosa contorna, Europa e o mundo. Estudos comparativos entre países e continentes e os seus efectos no cambio climático.

c) Accións organizativas e de práctica na aula para acadar un centro sostible e seguro.

d) Participación nas redes estatais e europeas pola sostibilidade.

e) A sostibilidade e os Obxectivos do Desenvolvemento Sostible

f) Estudo de casos de emerxencia climática

g) Arte e pensamento na natureza. Música, poesía filosofía

h) Eficiencia tecnolóxica nas cidades e na escola.

3. Igualdade de xénero.

a) O desenvolvemento do movemento pola igualdade en Galicia España, e a nivel internacional.

b) Sufragismo y dereitos pola igualdade no mundo. Sufragismo en España: Clara Campoamor

c) Os dereitos das mulleres na literatura feminina do século XIX en Galicia: Emilia Pardo Bazán e Rosalía de Castro.

Estudo comparativo cas creacións artísticas ou literarias a nivel internacional

d) Estudio comparativo sobre a evolución e dereitos de igualdade na España actua e a evolución do dereito a igualdade no mundo.

4. Memoria democrática

- Investigación con fontes directas para a recuperación da memoria e reparación das vítimas na Guerra Civil, na ditadura franquista e nos campos de concentración na 2ª Guerra Mundial.
- O legado dos dereitos democráticos e herdanza cultural da Segunda República no sistema constitucional actual.
- Literatura e arte e ensaio na Guerra Civil e no exilio republicano español. Música, poesía e filosofía.
- Roteiros da memoria e do exilio republicano español. Estudo comparativo con procesos similares ocorridos noutros países.

Utilizaranse os seguintes instrumentos:

- Presentación do seu centro e a zona a outros educativos.
- Hemerotecas (consultas de xornais, revistas)
- Libros e outro material libre
- Consultas nos concellos ou administracións
- Entrevistas ás familias ou a familiares das persoas protagonistas...
- Entrevistas ou encontros con testemuñas directas sobre a temática a abordar (cambio climático, memoria democrática, DDHH, conflitos internacionais, igualdade de xénero)
- Entrevistas ou encontros con historiadores, expertos ou investigadores...
- Roteiros temáticos.

Nesta etapa, recollerán datos e analizarán a información recompilada, sobre os eixos da programación (sostibilidade, Dereitos Humanos, Memoria democrática, igualdade de xénero) para tratar de realizar traballos colaborativos con alumnado dos centros participantes na rede Etwinning sobre os mesmos eixos temáticos.

Na TERCEIRA AVALIACIÓN, o alumnado presentará por grupos o seu produto final.

Terán liberdade en canto ó formato de presentación e dos medios, dándolle a máxima difusión no programa de Radio do centro educativo e nos medios locais,, exposicións nos taboleiros e corredores do centro, concello, asociacións culturais....

Poderán elaborar unha revista, unha reportaxe gravada, unha exposición nos corredores...

Neste proxecto, trabállanse as todas as competencias clave contribuíndo interdisciplinarmente as seguintes áreas:

- Lingua Castelá (expresión oral e escrita, comprensión da información, redacción de textos, literatura, poesía...)
- Lingua Galega (expresión oral e escrita, comprensión da información, redacción de textos, literatura, poesía...)
- Xeografía e Historia (espazos e lugares da contorna, documentos, monumentos, roteiros, momentos históricos...)
- Lingua inglesa(comunicación e traballos colaborativos con centros doutros países da UE sobre os eixos programados)
- Lingua Francesa (comunicación e traballos colaborativos con centros doutros países da UE sobre os eixos programados).
- Matemáticas (estadísticas sobre poboacións, tempos, cálculos e estimacións da pegada ecolóxica...)
- Tecnoloxía e Dixitalización (buscas de información en rede, presentación dixital do proxecto)
- Economía (diferenzas económicas producidas historicamente o o desenvolvemento dos Obxectivos do Desenvolvemento Sostible).
- Latín: A influencia cultural romana da regulación, do dereito, da expansión xeográfica e militar na mundo actual
- Valores Éticos: Os Dereitos Humanos na actualidade (na memoria, nos conflitos actuais, nos ODS, na igualdade) e a súa orixe filosófica, social e cultural.

Para este proxecto utilizarase a plataforma ESEP (Etwinning) para a colaboración de socios nacionais e estranxeiros. No momento de redactar esta programación hai dous proxectos postos en marcha que son "Sustainable cities and schools. how smart do we live? con unha escola Alemania e Redes de traballo de cooperación eficiente e transversal cunha escola de Portugal.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Ordenador.
Vestimentas, maquillaxe para caracterización...
Equipamento de gravación (móviles, tablets...)

Material de Polos Creativos.

Plataforma colaborativas e de internacionalización como ESEP (Etwinning)

O espazo habitual no que se desenvolverán as clases durante a primeira avaliación será a aula de informática ou utilizar os carros de ordenadores dispoñibles no centro,, onde os distintos grupos buscarán a información sobre o proxecto e interactuarán con outros centros.

Xa na segunda avaliación, o espazo habitual será a aula, coa disposición de pupitres en grupos de catro. As sesións tamén poden ser levadas a cabo no taller de tecnoloxía ou no espazo de Polos Creativos do centro, na aula con carros de ordenadores e utilización de Plataformas interactivas tais como a Plataforma ESEP (Etwinning) e outras.

Na última avaliación, as representacións das obras, eventos de poesía, videoconferencias con exposicións de traballos colaborativos de investigación e produtos multimedia serán levadas a cabo, de ser posible, no salón de actos do centro.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Ao inicio de curso, nas primeiras sesións, realizarase unha proba inicial baseada en competencias clave. O seu obxectivo é facilitar información sobre distintos aspectos do alumnado, tales como posibles dificultades de aprendizaxe ou capacidades por riba da media do grupo. A dita información servirá para programar as adaptacións precisas, así como para a elaboración das actividades de reforzo e de ampliación no caso de ser necesarias.

Os resultados da dita proba daranse a coñecer durante unha reunión establecida polo centro ao inicio do curso e na que se atopará a totalidade da xunta avaliadora. En función dos resultados obtidos, no seu caso e sempre coa intervención do departamento de orientación levaranse a cabo as medidas de atención pertinentes.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	30	40	30	100
Táboa de indicadores	100	100	100	100

Criterios de cualificación:

Entre os procedementos de avaliación:

- PRIMEIRA AVALIACIÓN: Presentación e traballos do tema escollido e traballado dentro do centro.
 - SEGUNDA AVALIACIÓN: Traballo en equipo.e colaborativo con outros centros a través da Plataforma ESEP (Etwinning)
 - TERCEIRA AVALIACIÓN: Presentación e difusión dos traballos e os froitos da colaboración con outras escolas.
- Como instrumentos de avaliación, empregaranse distintas listas de cotexo e rúbricas asociadas aos anteriores procedementos. Nestas rúbricas avaliaranse aspectos de traballo cooperativo, desempeño de rol concreto, realización de tarefas individuais, presentación, orde, produtos finais, claridade expositiva, desenvolvemento de competencias... A nota da avaliación ordinaria en xuño virá dada pola media aritmética das notas das avaliacións parciais.

Criterios de recuperación:

No caso de que un alumna/o non realice as tarefas asignadas ou non coopere adecuadamente no grupo de traballo dificultando o desenvolvemento do proxecto, terá que realizar ou ben unha proba escrita, a cal constará de distintas preguntas test de resposta única sobre diferentes aspectos traballados neste proxecto ou a realización dunha serie de tarefas asignadas polo profesor referidas ós contidos e competencias correspondentes ó proxecto.

A nota de dita proba rou estas tarefas e presentará a nota da avaliación parcial correspondente. De igual xeito, no caso de que unha alumna/o teña dúas avaliacións suspensas, deberá realizar unha proba escrita final, con preguntas test de resposta única sobre diferentes aspectos traballados neste proxecto ou tarefas relacionadas con contidos e competencias do proxecto asignadas polo profesor.

6. Medidas de atención á diversidade

Para os alumnos/as con necesidades específicas de apoio educativo serán deseñadas de xeito específico de modo que se facilite o desempeño do seu rol no proxecto. Do mesmo modo, prestaráselle unha maior atención na aula e nas actividades fóra da aula, estando pendentes en todo momento do seu desempeño así como da consecución das súas tarefas individuais. Todo isto sen prexuízo de que a medida que avance o curso poida detectarse a necesidade deste tipo de actividades individualizadas noutros alumnos/as establecéndose, de ser o caso, os necesarios reforzos educativos.

Por outra banda, tamén están previstas actividades de ampliación para aquel alumnado que presente un maior ritmo de aprendizaxe. Tratarase de actividades motivadoras, que en todo caso vaian máis aló dos xa afianzados mínimos da materia e que supoñan un maior desafío na busca de información, así como a interrelación dos diferentes contidos.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.1 - Comprensión da Lectura	X		
ET.2 - Expresión Oral e Escrita		X	X
ET.3 - Comunicación Audiovisual		X	X
ET.4 - Competencia Dixital		X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero	X	X	X
ET.9 - Creatividade	X	X	X
ET.10 - Estratexias de cooperación, colaboración e asociacións estratéxicas locais, nacionais ou internacionais.	X	X	X

Observacións:

No deseño de actividades á hora de traballar en grupo:

- Fomentaranse de maneira transversal a igualdade entre mulleres e homes, a educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual, a formación estética, a educación para a sustentabilidade e o consumo responsable, o respecto mutuo e a cooperación entre iguais.
- Promoverase a aprendizaxe da prevención e da resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e a consideración polas vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.
- Evitaranse os comportamentos, os estereotipos e os contidos sexistas, así como os que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.
- Potenciarase as asociacións estratéxicas con outros centros tanto a nivel local, nacional ou internacional.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Participación na semana cultural ou actividade transversal en colaboración da Videdirección	Difusión informativa do proxecto.		X	X
Participación e execución de programas de Radio	En colaboración con Radio Ames na que ademais de desenvolver actividades competencias comunicativas serán capaces de elaborar produtos.	X	X	X
Participación de actividades derivadas do proxecto de internacionalización	En colaboración con outros cenros asociados a proxectos Etwinning	X	X	X

Observacións:

Presentación dos produtos realizados en concurso tais como produtos multimedia (curtametraxes, programas de radio, podcasts...) encontros ou recitais de poesía, actividades interculturais de ámbito local, nacional ou internacional, etc.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación do nivel de dificultade ás necesidades do alumnado.
Participación activa de todo o alumnado.
Adecuación á temporalización das unidades didácticas.
Apoio e implicación por parte das familias no traballo do alumnado.
Toma de medidas de atención á diversidade para atender ao alumnado con NEAE no deseño das actividades.
Utilización de distintas estratexias metodolóxicas en función das unidades didácticas.
Utilización dos distintos instrumentos de avaliación.
Eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación.
Resultados e impactos dos froitos de colaboración das asociacións con outros centros

Descrición:

Estes indicadores de logro pretenden avaliar aspectos como a adecuación da proposta educativa ás características do grupo, a idoneidade das metodoloxías empregadas en cada momento, o grao de participación de alumnado e familias no proceso de ensino ou a adecuada resposta ás necesidades específicas do alumnado. Así como os froitos de colaboración das asociacións con outros centros educativos e os seus impactos.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A principal referencia da que se disporá para este procedemento de seguimento e autoavaliación será a temporalización definida ao inicio do curso, debéndose analizar de xeito periódico se o programado se corresponde coas necesidades do alumnado, de modo que o desenvolvemento das unidades didácticas siga o calendario previsto. O documento elaborado para levar dito seguimento constituirase como un caderno de traballo na aula. Neste caderno do docente, reflectirase o desenvolvemento efectivo das sesións, facendo fincapé no aproveitamento destas e dos recursos dispoñibles.

O propio seguimento da programación será realizado en Proens cando menos, unha vez ao mes, tal e como se reflicte na normativa, deixando constancia nas actas de reunión de departamento.

9. Outros apartados

Borrador